

2X

1 • 2022

KESÄKUU

Julkaisija:

Kakskertaseura ry

Sisältö

Pääkirjoitus	3
Muistokirjoitus: Esko Iisalo	4
Nikkilän kylän vaiheita – Kaksikerran vuoden 2022 kylä.....	5
Nikkilässä aika ei ole pysähtynyt.....	13
Satava-Kaksikerta Kirppisralli	18
Kaksikertaseuran valokuvauskilpailu.....	18
Kanafarmarin päiväkirja	19
Kaksikertaseuran Kirjapiiri	23
Kirjojen voima	26
Eläinhoitola Suvimarjan Kennel	28
Muuttolintusarja – Pesä Helmintiellä, järven rannalla.....	30
Mietteitä pellon laidalta.....	36
Tapahtumakalenteri 2022	38
Kaksikertapäivät 2022	40
(Ilmoituksia)	42-48
2x-lehden toimitus.....	49
Kaksikertaseura ry ja hallitus – yhteystiedot; liity jäseneksi	50
Kaksikertaseuran myyntituotteet.....	51

Kansikuva Pirjo Koskinen.

Pääkirjoitus

Kuva: Tuire Lindqvist

Kevät on tätä kirjoitettaessa jo koittanut, lumet ja jäät lähes kokonaan sulaneet. Lämpö vaan ei tunnu saapuvan, onneksi valoisuus on jo piristämässä kaikkia. Kevät keikkuen tulevi, västäräkistä vähäsen. Sanoi vanha kansa.

Päivittäin kun käyn luontolenkeillä berniemme kanssa, tulee hyvin seurattua kevään edistymistä. Suuria vaihteluita on eri maastonkohdista ja ilmansuunnista riippuen, sillä pohjoispuolella varjokohdissa voi lumen ja jään sulaminen kestää kuukauden pidempään kuin etelärinteillä ja puuttomilla alueilla.

Sitä vain tulee ihmeteltyä, kun ihmiset sanovat, että parasta saarilla on luonto. Kun luonnossa liikun, törmään harvemmin ihmisiin kuin eläimiin. Eläimiin saatan törmätä tai havaita päivittäin, ihmisiin hyvä jos kerran kuukaudessa. Nautivatko saarelaiset luonnosta auton lasien läpi vai omalta pihalta ihaillen?

Koronatilanne on helpottunut tuntuvasti, tosin tuttavapiirissä on ollut nyt eniten tartuntoja, lieviä kuitenkin. Itsekin sain viestin mahdollisesta altistumisesta, ohi kuitenkin pyyhälsi. Kaksikerran pitkäaikainen postinhoitaja Elvi

Nieminen säästyí koronalta ja nukkui rauhassa pois 98-vuotiaana, eikä joutunut huolestumaan Ukrainaa koettelevasta käsittämättömästä tuhoamisesta.

Kaks kertaseurassa on päästy suunnittelemaan täysipainoisesti tapahtumia ja muutamia jo toteutettukin. Kahdelta kesäلتä perutetut Kaks kertapäivätkin saadaan nyt toteutumaan yhdessä muiden seurojen kanssa, päävastuu on tänä vuonna sopimuspalokunnalla.

Toivon kaikkien osallistuvan mahdollisuuksien mukaan seuran tapahtumiin, koska se tuo onnistumisen iloa järjestäjille, jatkuvuutta seuran toimintaan ja osallistuville uusia tuttavuuksia ja elämyksiä.

Haluan toivottaa kaikille seuran jäsenille maailman tilanteista huolimatta hyvää kesää!

In memoriam

ESKO IISALO (1930-2021)

Emeritusprofessori Esko Iisalo teki elämäntyönsä Turun yliopiston opettajana

ja tutkijana. Työn vastapainona hänellä oli kesäpaikka Kaks kertassa ja sen kautta hänestä tuli erittäin innokas ja arvostettu kotiseututyön harrastaja. Erityisesti Kaks kertanjärven suojeluun liittyvät asiat olivat siinä tärkeässä asemassa. Vaikuttaminen kanavoitui Kaks kertaseuran kautta, minkä toiminnassa hän oli aktiivisesti mukana.

Esko Iisalo toimi seuran hallituksen jäsenenä vuosina 1993-2004. Tästä ajasta hän hoiti varapuheenjohtajan tehtäviä vuodet 1996-2003. Vuoden 2004 hän vastasi seuran maksuliikenteen hoidosta.

Ansioistaan kaks kertalaisuuden ja kaks kertalaisten hyväksi tehdystä työstä hänet palkittiin useilla kunnianosoituksilla. Vuosikokouksen 2005 päätöksellä hänet nimettiin seuran kunniajäseneksi ja Vuoden Kaks kertalaiseksi hänet valittiin vuonna 2008.

Kaks kertaseura kiittää ja kunnioittaa aktiivisen kotiseututoimijan muistoa.

Nikkilän kylän vaiheita

Kaksertaseuran vuoden 2022 kyläsi valitsema Nikkilä sijaitsee Satavan saaren pohjoisosassa, Haarlansuntin sekä Artukan, Höyttisten ja Kaivoisten kylien välissä. Myös osa Järvistensaarta kuuluu Nikkilälle. Kylän itäosassa on Tonttimäki, jossa kansantarinoiden mukaan on ollut muinaislinna suurine rautaportteineen.

Nikkilän kylän synty liittyy Satavan saaren 1200-luvulla alkaneeseen uudisasuttamispolitiikkaan. Nimeltä Nikkilä mainitaan asiakirjoissa ensimmäisen kerran vuonna 1456. Uuden ajan alussa

(1540) Nikkilän kylässä oli kaksi verotaloa. Ne yhdistettiin 1600-luvun alussa. Vuosisadan puoliväliin mennessä Nikkilään liitettiin myös vieressä sijainneiden Anttilan ja Hakulan yksinäistalojen maat. Yhdistämisen taustalla vaikuttivat pitkään jatkunut sota ja katovuodet, jotka heikensivät tilojen elinvoimaisuutta sekä veromaksukykyä, mutta ehkä myös turkulaisen suurkauppiaan, Hans Wollen maaomaisuus.

Hans Wolle omisti 1600-luvun alkupuolella lähes koko Satavan: Nikkilän, Anttilan, Hakulan, Höyttisten, Uudenky-

Apajan torppa 1900-luvun alussa. Rakennusta laajennettiin 1920-luvulla, jolloin se myös korotettiin mansardikattoiseksi. TMK/KKS (Turun museokeskus / Kaksertaseura).

län ja Artukan talot. Hans Wollen kuoltua tilat joutuivat veljen Jacob Wollen hallintaan. Niiden tuotteiden myynnistä saadut tulot olisi kuitenkin pitänyt tuloittaa leskelle, Elisabet Dawidzenille ja tyttärelle Elisabeth Wollelle. Varoista käytiin vuosina 1636–1653 oikeudessa katkeria riitoja. Elisabeth Wolle olisi halunnut viettää huomattavilla korkotuloilla ylellisestä elämästä, mutta toinenkin huoltaja – lanko hovioikeudensihteeri Gregorius Sylvius – veti välistä ja koetti saada hänet siirtymään spitaalia sairastavana Seilin saarelle. Tilanteeseen seuraavaksi Elisabet Wolle yritti mm. ottaa Nikkilää haltuunsa ja hankkia siitä elantonsa. Neljä päivää helluntain jälkeen vuonna 1643 hän lähti Turusta kohden Nikkilää viiden soutajan kuljetamana. Mukana oli myös kaksi piikaa, joiden kanssa hän murtautui ikkunan kautta sisälle taloon. Oikeudenkäyntiasiakirjojen mukaan Nikkilän talossa oli tuolloin ainakin sali ja kolme kamaria, mahdollisesti huomattavasti enemmänkin, sillä Sylvius syytti heidän murtaneen auki hänen talostaan yhdeksän lukkoa. Osa näistä oli ruoka-aittoja, josta tunkeutujat ottivat syödäkseen ja myydäkseen 230 kiloa kuivaa kalaa ja lisäksi läskiä. Vuokraviljelijän vaimolle, jonka lapset näkivät nälkää, Elisabeth Wolle oli käskennyt antaa neljä kappaa jauhoja. (Tarinasta lisää Veli-Pekka Toropaisen kirjassa 39 tarinaa 1600-luvun turkulaisnaisista. 2019.)

Ruotujakolaitosta muodostettaessa 1600-luvun lopulla Nikkilästä tehtiin rustholli eli ratsutila, jonka tehtävänä oli

Rakennusmestari Artukan 1920-luvun alussa rakentama Kettunokan huvila vuonna 1938. TMK/KKS.

varustaa sotapalvelusta varten ratsu ja sotamies. Koska ratsukon täysi varustus oli kallis, sai rustholli vastineeksi verohelpotuksia sekä apuverotilakseen Kaksikerranjärven eteläpuolella sijainneen Haaviston yksinäistalon. Apuverotila eli augmentti maksoi kruununveronsa rusthollielle. Kaksikerran rusthollien rakuunat palvelivat henkirakuunarykmentin henkikompaniassa.

Nikkilän maat mitattiin vuonna 1693. Karttaan rusthollin talouskeskus on merkitty paikalle, jossa Itätalo nykyisin sijait-

see. Tilan omistajaksi karttaselostukseen on merkitty Turun Akatemian rehtorina toiminut professori Petrus Hahn.

Rusthollin 1700-luvun omistajavaihdoksista saa jonkinlaisen käsityksen lainhuudatusten, rippikirjamerkintöjen ja yksittäisten asiakirjamerkintöjen pohjalta: 1700-luvun alussa Nikkilän ”rakuunantilaa” näyttää hallinnoineen henkirakuunarykmentin kirjuri Israel Grundström yhdessä puolisonsa Christina Grundellin kanssa. Vuonna 1732 Nikkilän rusthollin ja sille kuuluneen Haaviston augmenttitilan lunasti perintötilaksi Turun suuren meritullin tarkastaja Johan Hacks. Haavisto merkittiin asiakirjoihin

osana Nikkilää 1800-luvun puoliväliin saakka.

Vuonna 1738 Nikkilän rusthollin osti tuomari Carl Gustaf Brunow, jonka puoliso oli Lovisa Sofia Armfeldt. Tilan myyjiksi Brunowille lainhuudatusasiakirjoihin on merkitty Jonas Synnerberg ja Gustaf Adolf Wittfooth. Vuosina 1765 ja 1767 se ilmeisesti kiinnitettiin kahdessa osassa Brunown velan pantiksi, toinen puolikas tuomari Lars Anders Ehrenbergille ja toinen Thomas Thomassonille. Vuonna 1770 tilaa koskevan kiinnitysanomuksen jätti Jacob Larsson Nyby. Vuonna 1772 Nikkilän talonpuolikkaasta jätti kiinnityshakemuksen Henric Ericsson Hyvälämpä (?) yhdessä Johan Ericsson Pyhänsuun kanssa ja toisesta puolikkaasta seuraavana vuonna kauppias Jonathan Vinqvist. Omistajanvaihdokset olivat selkeitä liiketoimia eikä herrasväki ei asunut tiloilla, vaan niitä viljelivät vuokratalonpojat.

Nikkilän talonpoikainen omistusvaihe alkoi vuonna 1780. Rusthollin oli kahdessa osassa: toinen puolikas siirtyi Carl Simonssonille ja toinen Anders Johanssonille. Molemmat olivat ilmeisesti aiempia vuokraviljelijöitä. Vuonna 1786 toimeenpannun isojaon yhteydessä laaditusta kartasta (1788) ja jakoasiakirjoista ilmenee, että Anders Johansson omisti Nikkilän Itätalon. Länsitalon omisti Henrik Eriksson yhdessä vävynsä Carl Simonssonin kanssa. Vanha rakuunantorppa peltotilkkuikeen on merkitty isojakokarttaan kylän länsiosaan, Artukan kylän vastaiselle rajalle.

Fanny Knaps ja Raiju-koira, taustalla Nikkilän venevajat. TMK/KKS.

Nikkilän rusthollin puolikkaat yhdistettiin todennäköisesti vuonna 1854, jolloin Anders Johan Eriksson haki lainhuudatusta Nikkilän ja Haaviston tiloille. Nikkilän tilasta käytettiin 1900-luvun vaihteessa myös nimitystä Nikkilän Isotalo. Tilanomistaja David Leonard Anderssonin omistaman Nikkilän pinta-ala oli 175 hehtaaria, josta peltoa 45 hehtaaria.

Nikkilän alarivin – kuten Länsitalon pihapiiriä tuolloin kutsuttiin – rakennukset siirtyivät 1910-luvun lopulla Anderssonin tyttärelle Fanny Marialle tämän avioituessa Berhardt Konstantin Knapsin kanssa. Mekaanikko Knaps asui perheineen Turussa ja Nikkilässä vietettiin kesäkaudet. Maatila oli vuonna 1918 kuolleen Anderssonin perikunnan hallussa

vuoteen 1939 saakka ja sitä viljeli leskiemäntä Olga Andersson. Hänen kuoltuaan tila jaettiin kahteen osaan perillisten kesken. Maanmittaustoimitus tehtiin vuonna 1946. Itätalon ja Länsitalon maat jaettiin tuolloin yhdistettyinä. Länsitalo oli kahdessa palstassa ja sen omisti Fanny Maria Knaps. Volter Johannes Nikkilän omistama Itätalo muodostui neljästä palstasta.

Nikkilän talolla oli 1900-luvun vaihteessa kuusi torppaa tai mäkitupaa. Niistä 1700-luvulle periytyivät Rakuunantorppa eli Sydänperä ja Markkinen. Apaja, Matala, Ketola ja Tontinmäki perustettiin 1800-luvun lopulla. Torpista ainoastaan Apaja ja Järvistensaarella sijainnut Matala lunastettiin itsenäisek-

si 1920-luvun alussa. Muiden lohkominen tapahtui vasta 1940–1950-luvulla.

Nikkilän kylärakenne säilyi vakaana aina 1800-luvun lopulle saakka. Höyrylaivaliikenteen myötä Satavankin merenrannoille alkoi kohota vauraan väen huviloita ja 1920-luvun lopulla autoliikenteelle sopivaksi kunnostettu Samppaantie, joka noudattelee vanhojen kyläteiden linjoja, avasi ovet rakennemuutokselle.

Nikkilässä pidettiin 1890-luvulta lähtien kesävieraita, joista monet sittemmin rakensivat omat huvilat kantatalosta lohkaistuille rantatonteille. Kettunokkaan kohosi 1920-luvun alussa hulppea, rakennusmestari Karl Artukan perheelleen suunnittelema huvila. Merenrannan upeista huviloista omalaatuisin lie-

nee Nuottarantaan Jaakko Lindbergin arkkitehti Olavi Laisaaren piirustuksin pystyttämä huvila, jonka japanilaishenkiseen puutarhaan on nivottu raunioina paikalla aiemmin ollut, tulipalossa vuonna 1958 tuhoutunut rakennus. Sen oli suunnitellut vuonna 1948 Lindbergin isälle arkkitehti Totti Sora. Markkisten torpan paikalle rakensi rakennusliike Kivikartion perustaja, kiinteistöneuvos Pauli Lappalainen modernistinen huvilan, Casa Lappalainen. Sen suunnittelivat vuonna 1960 arkkitehdit Martta ja Ragnar Ypyä.

Vuonna 1931 valmistui Samppaantien alkupäähän satavalaisille oma kansakoulu ja tien toiselle puolelle kohosi Suojeluskuntatalo, nykyinen Seuraintalo, vuonna 1934. Suojeluskuntatalon tontin lahjoitti Itätalon isäntä Volter Nikkilä ja

Nuotan vetoa Nikkilän rannassa noin vuonna 1930. TMK/KKS.

Sydänperän torppa 1900-luvun alussa. Alkuaan rakuunantorppaksi rakennettu hirsimökki on purettu viimeistään 1950-luvulla ja sen tontilla kohoaa nykyisin omakotitalo. TMK/KKS.

Nikkilän väkeä Itätalon kuistin edustalla vuonna 1919. Henkilöt vasemmalta: Fanny ja Bernhard Knaps, Olga Andersson, Mertta Andersson, Jenny Andersson ja Volter Andersson. Kuva Turun museokeskus (TMK) / Kaksikertaseura (KKS).

suunnitteli rakennusmestari Artukka. Koulu lopetti toimintansa vuonna 1964, minkä jälkeen siinä on toiminut mm. puutyöliike Nurmi. Nykyisin se on asuinikäytössä.

Nikkilän kylästä ei tunneta esihistoriallisia muinaisjäännöksiä. Kansanperimän kertomukset Tonttimäen muinaislinnasta liittyvät 1600-luvulla kadonneeseen ja Nikkilään liitettyyn Anttilan tai Hakulan yksinäistaloon. Vai voisiko kyseessä olla Wollen kesäkartano puu-

tarhoineen ja suihkulähteineen? Länsitalon kallioalueella sijaitsevat viisi kivirakennelmaa on tulkittu ryssänuuneiksi. Ne ovat kalliolle kivistä ladottuja noin 1,5 m pitkiä ja 1–1,5 m leveitä pitkänomaisia rakennelmia, joita on käytetty ilmeisesti sekä ruoan valmistukseen että kuivaukseen. Mäellä on tiettävästi ollut vielä 1930-luvulla jäljellä jopa kymmenkunta hyväkuntoista uunia. Ryssänuunit ajoitetaan yleensä 1700–1800-luvuille ja ne tulkitaan leivinuuneiksi, jotka Venäjän laivasto rakensi ankkuripaikoilleen.

Uudessa Aurassa julkaistua perimätietoa Tonttimäestä (12.7.1902, A. M. T.):

Satawasaarella, noin pari kolme kilometriä Erikwallan niemestä on eräs paikka, joka oli mitä hupaisin. Siitä ja Kerttjärwestä tiesi kansa kertoa niin pitkälti kertomuksia, kuin olisi ollut ihan wälttämätöntä niitä jutella ja muistella. Paikka, jonka nimi on „Tonttimäki”, ja joka on jotenkin saaren kapeimmalla kohdalla, on nyt sywällä maan keskellä. Nyt on se jo noin $\frac{3}{4}$ km. meren rannasta, waan sen ympärys on warmasti wanhaa meren

pohjaa. Se on, näet, aiwan lakeata, he-
delmällistä ja sawiperäistä maata, jossa
paikka paikoin kasvaa meriruohoa. Tont-
timäki itse on pienoinen, metsää kasva-
wa kunnas. Kerrotaan, että „siloin kun
meri ulottui sen juurelle”, oli siellä suuri,
komea linna, jonka rautaporttien pauke
kuului koko saaren halki. Monenmoisia
muitakin tarinoita tietää kansa Tontti-
mäestä kertoa. Sinne on kätketty ääret-
tömän kallisarwoinen aarre, jota moni
on koettanut saada. Mutta ei yksikään
ole sitä löytänyt, sillä Tontti-ukko, paikan
haltija, wartioi yöt päivät omaisuuttaan.
Jonkun kerran on kuitenkin sattunut,
että hän on aarteitaan tarjoellut. Niinpä
kerran erään talon karjako oli siitä ohi
kulkiessaan nähnyt äärettömän määrän
pyykkiwaatteita kuiwamassa pyykkinuo-
rilla. Silloin Ulla, karjako, sattui sillä
witsalla, jolla hän lehmiä ajoi, satutta-
maan muutamia waatteita. Heti muut
häwisiwät, waan ne, joihin hän oli wit-
sallaan satuttanut, jäiwät hänelle, ja
kulkewat wieläkin perintönä hänen
suwussaan.

Toinen taru taas kertoo seuraawaa. „Ei
siitä ole kowinkaan pitkä aika, joku wuo-
sikymmen, kun erään talon renki ohi
kulkiessaan piloillaan huusi: „Hywä
Tontti-ukko kulta, anna mulle tupakka-
rahaa! Minä olen niin, niin köyhä! „Mut-
ta mitä ollakaan! Yön tullen laskeusi
renki lewolle ja makasi sikeimmässä
unessaan. Silloin herätti hänet joku kyl-
keen kolhimalla, ja ääni sanoi: „tule ylös
rahoja ottaan, tule ylös rahoja ottaan!
Härät owat waljaissa!” — Ruumis kyl-
män hien wallassa, kokonaan hirmustu-

Nikkilän väkeä Länsitalon tuulimyllyn edustalla 1900-luvun alussa: oikealla Volter Nikkilä ja hänen vieressään Jenny Forsström. Vasemmassa laidassa Bernhard Knaps edessään Fanny Knaps. Tuulimyllyn lahjoitti 1970-luvulla Käkskertaseuralle Länsitalon emäntä Ella Anttila, jolle tila siirtyi äidiltään Fanny Knapakselta. TMK/KKS.

neena, weti renki peitteen päälleen ja luki loihtulukuja ja manauksia. Kolmasti temmattiin peite pois hänen päältään, ja kolmasti uudistui tarjous. Mutta kun renki sitte luki siunauksen, katosi Tonttiukko, eikä sitte enää hänelle eikä muille ilmestynyt koskaan sen jälkeen.

Paljoa ei enää ole jälellä tuosta kuuluisasta paikasta. Tuuheat puut lewittäwät warjoaan yli seudun. Kiwiraunioita on

*Sammaloitunut ryssänuuni, jonka katto on jo ammoin romahtanut. Myös muinaisjäännösta-
tuksesta kertova rauhoitusmerkki alkaa jo hiipua
tunnistamattomaksi. Kuva; Kaarin Kurri 2022.*

yhä vielä jälellä, ja maata kaiwaessa huomaa sen olewan ennen wiljeltyä. Tiilisoraa, luita ja lasisirpaleita makaa pinnalla ja nurmen alla. Löytyipä sieltä muutamia metallikappaleitakin, kenties jonkun sormuksen palanes j. m. s. Siellä näkyvät jykewät peruskiwet, muurin jätteitä ja maahan waipunut kellarin holwi. Ja kun tarkastaa lähemmin paikkaa, huomaa, että siinä on ollut suuri, ihana puutarha. Vielä huomaa selvästi paikat, missä owat olleet kalalammet ja suloiset suihkukaiwot. Siellä on tuomia, sireenejä ja jalawia, jotka ikäänkuin surun kyneleitä wuodattaen katsowat

häwityksen kauhistusta juurellaan. Warmasti on paikka muutamia satoja vuosia sitte ollut warustettu kartano eli linna. Luultawasti häwittiwät sen tanskalaiset merisissit noina lewottomina aikoma alkupuolella 16:ta wuosisataa. Mutta nyt on jo ruoho kaswanut wanhain peruskiwien päälle, ja wiileän lehtikatoksen suowat lehtewät puut. Ihmeteltäwän wiehättäwän, waikkakin surullisen wai-
kutuksen tekee koko tienoo ja sen sala-
peräinen juhlallisuus. Ja kuitenkin on saarelaisten keskuudessa sangen monta, jotka kammolla ja kauhulla lähestywt paikkaa. Niinpä erään lähellä olewan talon emäntä ei sanonut yksinään uskal-
tawansa kulkea paikan ohi, pimeässä ei suuremmassakaan joukossa. „Siellä pa-
laa aarnituli”, sanotaan; „monena kuu-
tamo-yönä on nähty sen heittäwän waaleata hohdettaan ympärille”.

*Kuva Seuraintalolta Tonttimäen suuntaan. Va-
semmalla Satavan vuonna 1931 valmistunut
kansakoulutalo, joka on nykyisin asuinkäytössä.
Kuva; Kaarin Kurri 2022.*

Nikkilässä aika ei ole pysähtynyt

Nikkilän kunnianarvoisa Itätalo paistattelee perinteisen punavärisenä matalalla kalliollaan Samppaantien tuntumassa, tuulimyllyä vastapäätä. Näky on muhkean kodikas, mutta ulkonäkö pettää.

Historiallisesti arvokas talo on nykyisellään asumiskelvoton: peruskivet on 1700-luvun rakennustavan mukaan laadottu suoraan maan pinnalle. Kosteus on hiipinyt seinäautoihin ja alushirsiin ja lahottanut lattian, ja katon notkot kielivät talovanhuksen seinien painumisesta. Itätalo on jo elänyt elämänsä.

Kalevi Nikkilä, Nikkilän isäntä vuodesta 1964, pitää huolta lapsuutensa kotitalosta.

- Kun Nikkilässä oli lehmiä, navetan alla oli lantala. Kun se jäi pois käytöstä, perustus kuivui ja pääty romahti, Kalevi Nikkilä selvittää.

Navetta purettiin, mutta vanha päärakennus on nyt hyvässä maalissa. Sen huoltaminen on raskas risti: höödytön,

iso talo menee yhä huonompaan kuntoon.

Talo on yksi muinaisen Kaksikerran kunnan vanhimmista rakennuksista. Sen arvoa lisää tarina, jonka mukaan Kustavin suuri kirjailija Volter Kilpi olisi syntynyt talossa. Kustavilaiset kävivät usein kesäreissuilla Satavassa ja yöpyivät joskus Nikkilän mahtitalossa, josta löytyi kaukaisia sukulaisia. Jospa yhdellä näistä reissuista putkahti maailmaan poikalapsi...

Talovanhuksen seurana oli viime vuosiin asti toinenkin arvorakennus, mutta siitä ei enää ole jäljellä edes paloraunioita. Sen polttivat luvattomille teille eksyneet pojat, jotka olivat leiriytyneet talon kylkeen rakennetussa leikkimökissä. Lattialle sytytetty nuotio levisi koko taloon.

Pojat ilmoittautuivat itse syyllisiksi.

Nikkilät olivat silloin Riian matkalla ja saivat kotoa kuvaviestin: täällä on tulipalo!

Nikkilän Itätalo noin vuonna 1940. Itätalon 1700-luvulla rakennettua päärakennusta laajennettiin ristipäädellä ja sen vuorilaudoitu ja ikkunat uusittiin 1910-luvulla. Toinen kuvassa näkyvistä aitoista ja 1880-luvulla rakennettu kivenavetta on purettu. Kuva Turun museokeskus (TMK) /Kakkertaseura (KKS).

Kalevi Nikkilä ei sure talon menetystä. Kahden vanhan rakennuksen huolenpito olisi kaksin verroin raskasta.

Parin kivenheiton päässä Itätalosta, metsänreunan suojiin rakennetussa paritalossa, istuu pöydän ympärillä neljä henkilöä: talon isäntä eli Kalevi Nikkilä, hänen vaimonsa Anneli, ja Nikkilän maista lohkaistun Ketolan torpan mailla koko elämänsä asunut Raimo Västinsalo. Neljäntenä, kuuntelijana, tämän jutun kirjoittaja.

Muistellaan menneitä.

- Tästäkö talon vierestä meni silloin tie rantaan? Västinsalo kysyy.

- Silloin kun vesi nousi ojia pitkin pihamaallesi, ja hauet tulivat ojiin. Niitä sai poimia sieltä paljain käsin...

Nikkilä muistelee sen ajan kalansaaliita:

- Siihen aikaan sai katiskalla kahdeksantoista haukea kerralla. Nyt ovat hauet poissa.

Nikkilässä, niin kuin yleensäkin Suomen maaseudulla, elettiin silloin omavaraisaloudessa. Lehmiä oli kolmatta kymmentä ja lisäksi lampaita, kanoja ja sikoja. Maatila työllisti lähiseudun asukkaita. Raimo Västinsalon äitikin oli Itätalossa palveluksessa.

- Pappa palkkasi mielellään lapsellisia ihmisiä, Kalevi Nikkilä selittää.

- Perheelliset pysyivät paremmin. Meitä lapsia juoksenteli täällä aika monta.

Vanha Itätalo on Kalevi Nikkilän lapsuudenkoti. Hänet tuotiin tänne Turun kodistaan kolmevuotiaana natiaisena vuonna 1945 Volter Nikkilän kasvattipojaksi Satavaan. Pojan äiti oli jäänyt sodan jälkeen yksin ison lapsikatraan kanssa, ja elämä kävi liian raskaaksi.

Jotakin hän silti muistaa vanhastakin kodistaan. Se oli Sikaojan varrella, lähellä Kunnallissairaalan tien lastentarhaa, jota pidettiin nykyisen sairaalamuseon talossa. Kodin ohi ajoi sodan jälkeiseen pula-aikaan kehitettyjä häikäpönttöbusseja, jotka jäivät hänen mieleensä.

Kalevi ei kokenut uuteen kotiin muuttoa mitenkään traumaattisena.

- Sopeuduin hyvin. Täällä oli silloin paljon eläimiä: kahdeksan hevosta, 28 lehmää, sikoja ja kanoja – mikäs oli viihtyessä.

Seitsemänvuotiaana Kalevi lähti Satavan seitsenluokkaiseen kansakouluun. Luokkahuoneita oli kaksi, toisessa opiskeli kolme lapsiluokkaa, toisessa neljä. Koulu pullisteli lapsia, kun Marielundiin asutettiin sodan jälkeen sotaorpoja muualta maasta. Opettajista Nikkilä muistaa Annikki ja Toivo Tevaluodon ja Tukkimäen Eelinin.

- Annikki Tevaluoto oli tuhti opettaja. Toivo taas ei viitsinyt opettaa kielioppia

– sanoi vain, että katsokaa kirjasta. Sitä taitoa olisi ehkä myöhemmin tarvinnut.

Kalevi sanoo olleensa koulussa ”keskihyvä”, mutta käsitöissä hyvä. Kun hän ammattikoulussa veisti puukauhan, opettaja kehui että ”tällä kauhalla läpäisisi helposti Turun Ammattioppilaitoksen sisään pääsyn”.

Veistotaidosta oli paljon iloa sekä talon töissä että myöhemmin ammatissa. Nikkilä teki parin koulukaverinsa kanssa rattikelkkoja ja osallistui niillä Seurantalolla järjestettyyn mäenlaskuun.

- Omin päin ne tehtiin. Eivät isät silloin ehtineet neuvomaan, saati sitten auttamaan, Nikkilä kehuu.

Auttaminen tapahtui yleensä toisin päin. Kalevi ajoi talon hevosella motti-kaupalla halkoja metsästä ja kävi aamuisin ennen kouluun lähtöä papan kanssa nostamaan kevätlahnoja merestä.

- Kylmää ja rankkaa touhua. Sen jälkeen en ole juuri kalastanut, tunnustaa Kalevi.

Kalevin pääharrastus oli hiihto, varsinkin laskettelu.

- Ristolaisen Toivo raivasi Kaks Kerran Nunnavuoren rantaan rinteeseen slalommäen. Sitä hoidettiin porukalla. Se oli aika hurja mäki, lyhyt ja jyrkkä. Alastulo taittui suoraan jäälle, ja siinä ran-

nassa oli suolavedestä tönkköä kaislikkoa. Siinä lensi helposti silmilleen...

Sunnuntaiaamuisin Nikkilän Kalevi käveli Eerikvallen tiehaaraan odottamaan Nunnavuoren ohi kulkevaa linja-autoa, ja kotona hän oli taas iltaseitsemältä, poikki väsyneenä. Eräänä talvena hän raivasi traktorilla jäätien lossirannasta slalom-mäen rantaan.

Nunnavuoren slalom-mäen vuokrasopimus oli 50 vuotta. Laskettelua jatkettiin 1960-luvulle asti, mutta sen jälkeen rinne kasvoi umpeen. Enää siitä ei näy jälkeäkään.

Anneli-rouva ilmestyi mukaan kuvioihin vuonna 1963, 18-vuotiaana. Kalevi löysi hänet turkulaiseen tapaan Brankulta eli Turun VPK:n tansseista ja kysyi, saisiko saattaa kotiin.

Anneli puhkeaa iloiseen nauruun:

- Minä sanoin siihen, että onks sul potkukelkka vai millä mentäis...

Mutta Kalevi oli jo aikamies, ja Brankun ulkopuolella odotti auto. Jokin tärkeä osui silloin kohdalleen, koskapa siitä pitäen ovat Kalevi ja Anneli pitäneet yhtä. Seuraavana vuonna soivat hääkellot, ja Anneli muutti vanhaan Nikkilään, silmiä hivelevän maalaismaiseman keskelle.

Helppoa se ei ollut, Anneli myöntää.

- Vanha talo oli jo silloin huonossa kunnossa, ja suoraan sanoen erittäin

Itätalo keväällä 2022. Kuva: Eva Latvakangas

karmeaa asuttava. Mitään mukavuuksia ei ollut, vedet piti kantaa sisään ja ulos. Joskus näen vieläkin painajaisia siitä ajasta...

Sosiaalinen kaupunkilaistyttö kaipasi seuraa ja ihmisvilinää, mutta Satavan maalaiselämä oli hiljaista. Päivät kuluivat työssä: pyykkiä keitettiin padassa ja käytiin huuhtomassa lammen rannalla, liinavaatteet mankeloitiin raskaassa kivi-mankelissa.

- Tuntui että hassuksihan tässä tulen, kun en koskaan näe ketään. Kauppa-autolla tapasi vanhoja ihmisiä, siinä kaikki, Anneli huokaa.

Joskus ehdittiin silti huvitellakin. Nuorisoseuran talossa pidettiin tansseja, joihin tuli väkeä Rymättylästä ja Turusta asti. Tanhuesityksiäkin käytiin katsomassa.

Vilinää Nikkilään tulikin sitten omasta takaa, kun nuoripari sai 1960-luvulla kaksi viikasta poikaa. Samalla uuden kodin tarve alkoi olla ilmeinen.

Kätevälle miehelle ratkaisu oli selvä: itse pitää oma koti rakentaa. Kahden vuoden väkevän työn paiskeen jälkeen metsän reunaan nousi uudisrakennus. Kun kuopus täytti neljä, perhe muutti tilavan ja modernin paritalon toiseen päähän.

Elämä helpottui. Jäi enemmän aikaa urheilullekin.

Laskettelua jatkettiin yhdessä ja erikseen. Hirvensaloon rakennettiin talkoil-la isompi laskettelumäki, ja Nikkilän

Kalevista tuli sen mäkimestari. Sitä tehtävää hän hoiti aina vuoteen 1992.

- Hartiavoimin ja kantopommeilla me se mäki raivattiin. Mäen takaa kulkevan tien maksoin omistani.

Anneli ja Kalevi muistelevat laskettelukilpailua, jonka Leinon Seppo voitti ja Kalevi tuli toiseksi.

- Sinähän laskit portin ohi, käännyt takaisin ja laskit uudestaan – ja silti tulit toiseksi! Anneli ihmettelee.

Satavassa tuskin järjestettiin hiihtokilpailuja, joissa Kalevi ei olisi ollut mukana kilpailijana tai järjestäjänä.

Raimo Västinsalo muistaa eräätkin kisat, joissa keli oli erityisen hankala.

- Pyysin Kalevilta voiteluapua. Kun muut pojat rämpivät petteävässä hangessa, minä poika painelin voittoon. Sinun ansiostasi, Kalevi!

Nikkilän vanhoilla mailla hiihdetään edelleen. Pojat Teijo ja Timo ovat perheineen asettuneet vanhan Nikkilän tuntumaan, ja Kalevin ja Annelin neljä lastenlasta ovat opetelleet täällä hiihtämään.

Vanha kylänraitti on hiljentynyt. Asukkaat käyvät muualla töissä, eikä väki enää kokoontu postilaatikolle toisiaan tapaamaan. Nikkilä elää nyt uutta aikaa.

Satava-Kakskerta kirppisralli 2022

Kirppis-
ralli

su 12.6.22 kello 11-15

Myyjän ilmoittautumisohje:

1. Lähetä seuraavat tiedot viestillä hanna.mujuunen@outlook.com tai Messengerillä.
2. Ilmoita myyntiosoite (jos paikalle on vaikea löytää, ilmoita lyhyet ohjeet). Samassa osoitteessa voi olla useampi myyjä, ilmoita jos näin on.
3. Ilmoita mitä myyt (esim. lastenvaatteita, astioita, kodintavaraa, sekalaista jne.).
4. Ilmoita varmuuden vuoksi puhelinnumerosi (sitä ei julkaista missään).
5. Sitova ilmoittautuminen 15.5.22 mennessä, jotta ehdimme tehdä ja julkaista kartan ja tapahtumaohjeet.
6. Valmistaudu myyntiin. Tee kohteen reitille valkoisia opasteita (esim. ilmapalloja, kylttejä tms. jotta ihmiset löytävät perille). Mieti myös P-paikkojen merkitsemistä.

Tapahtuman järjestäjä: Kakskertaseura ry

Kakskertaseuran valokuvauskilpailu 2022 Ihmisen kädenjälki

Osallistu ja
voita 100€
lahjakortti!

Näin osallistut:

1. Kuvan aihe on jotain ihmisen tekemää saarilla (rakennus, silta ym.).
2. Kuva on otettu Satavan ja Kakskerran saarten alueelta.
3. Lähetä riittävän tarkka ja suurikokoinen kuva sähköpostilla osoitteeseen info@kakskertaseura.fi 31.8.2022 mennessä.
4. Liitä viestin mukana tarina kuvasta sekä kuvaajan nimi ja yhteystiedot. Jos kuvassa on ihmisiä, heiltä pitää olla lupa julkaisuun.

Osallistujien joukosta valitaan 13 kuvaa Kakskertaseuran vuoden 2022 kalenteriin. Kuvia voidaan käyttää myös muissa Kakskertaseuran tapahtumissa tai julkaisuissa. Enintään 3 kuvaa per osallistujaa. Kalenterikuvat valitsee seuran hallitus.

Kaikkien osallistujien kesken arvotaan 100€ lahjakortti ulkoilukauppa Scandinavian Outdooriin.

Kanafarmarin päiväkirja

Reklamaatio. Joka armaan aamu. Vaikka kanalaan marssisi kello viisi aamulla, topakka ja nuhteleva ääntely ilmaisee, että tässä on oltu ylhäällä jo aamusta valmiina päivän askareisiin ja missäs se aamupala viipyy. Kun avaa oven, kanavirta pyyhältää ulos tarhaan, joka on suojattu joka puolelta verkolla. Varpaani jäävät alimmaisiksi. Lopuksi kukko astelee arvokkaasti laumansa perään.

Täydennän kananruuan, pesen vesias-tian ja täytän sen. Yritän livahtaa ulos tarhasta, mutta ehei, yleensä joku kanoista, Ofelia, Seire'n, Katarina Von Bora, Uliassuntai Karakorum Blake, Töyhtis tai joku muu ennättää kylkitaklauksella sujahtaa ulkotarhaan. Siinä ei ole kattoverkkoa, vain aita, joten kanoja on jäätävä vahtimaan haukkojen ja kettujen

varalta. Kokemusta on myös murheellisista tapahtumista.

Ei auta, on pakko ottaa aurinkotuoli ja siirtyä varjoon torkkumaan. Se ei kauaa kestä. Äkkiä joku kanoista lennähtää syliin tai jalkojen päälle ja jykevät, eivät niinkään puhtaat kynnet raastavat ihoa. Kanaa ei kannata varistella pois, se voisi ottaa nokkiinsa. Kana tepastelee sylissäni ja seurustelee, kunnes se kiertyy kerälle ja nukahtaa. Se tuntuu todella kuumalta, sillä kanan ruumiinlämpö on 41 astetta. Ennätykseni on kolme kanaa, ne painavatkin koko lailla, yli 2 kiloa kukin. Tilannetta ei kauaa kestä, joku kanoista kaakattaa ja kana säntää pois sylistäni ruopaisten kuin Harri Rovannerä pikataipaleelle. Auts.

Kanoilla on nokkimisjärjestys. Se on samankaltainen kuin työpaikoillakin. Joku vanhemmista ja kätttyisemmistä läsnäolijoista alkaa kukkoilla. Kanoilla nokkimisjärjestys määrytyy terveydentilan (jonka voi nähdä heltan väristä), iän ja luonteen perusteella.

Ulkotarhassa on yleensä hyvin rauhallista, koko lauma hakee syötävää raapaitten jalallaan pari kertaa ja perääntyen sitten nopeasti katsellakseen pää kallellaan paljastuiko maasta jotakin maakoisaa. Kana ei näe suoraan eteenpäin, vain sivulle, siksi se kääntelee päätään jatkuvasti. Välillä napostellaan salaattia ja keskustellaan kanasuhdeasioista. Salaattina toimii ruoho ja voikukan lehdet, rikkaruoho ja apila.

Luonnollisen ruokinnan huomaa siitä, että leivonnaisiin ja räiskäleihin käytetyt munat värjäävät herkut ihanan keltaisiksi. Häkkikanalan munat ovat aina valjuja ja mauttomia.

Jossakin vaiheessa alkaa älykkyystesti, miten kanat saa huijattua tarhaan, niitä ei nimittäin saa Erkkikään kiinni ulkotarhan synkeästä viidakosta. Yritän kaivuukikkaa. Menen tarhaan ja alan kaivaa matoja, syrjäsilmillä seuraan, kun kanat yksi kerrallaan tulevat välipalalle. Kun kaikki ovat koolla, hiivin itse ulos. Piakkoin on kanojen muninta-aika ja silloin niiden pitää saada olla rauhassa. Kanat munivat munintalaatikkoon tai lattialle hämäärään nurkkaan. Poistuessani muisuttan vanhasta viidakon sanonnasta: muna päivässä pitää kirveen loitolla.

Noin lounaan jälkeen, iltapäivän lepoisassa raukeudessa on mukava mennä taas kylään kaakattajien luo. Tällä kertaa on aikomuksenakin se, että kanat saavat olla ulkotarhassa pidemmän session verran. Vien mukanani hiukan herkuja, kauraryynejä, kääretorttua tai melonia. Kanat säntäävät taistoon palveluhalusin hampain maksimoidakseen osuutensa määrän. Kukko ei tässä kiirehdi, mutta se ei tarkoita, että se munaisi itsensä, sillä hyvä kukko katsoo aina kanojen etua, jopa ruokkien niitä ja osoittaen, missä on makupaloja.

Itselläni on eväänä kahvia, melonia, leivoksia ja Jerry Cotton lehti vuodelta 1990, numero seitsemän otsikolla: Suuri munaryöstö. Kun sitä lukee kanalassa, pääsee asioista jyvälle. Syrjäsilmillä vahdin tipusia. Jokaisella on oma luonteensa. On uteliaita, joita, jos ihmisistä on kyse, kutsutaan tiedonhaluisiksi. On arkoja, joiden luonne kertoo itsetunto-ongelmista, on rentoja lyylejä ja kanamaisia donnia. Myös esimerkiksi puheleita yksilöitä löytyy, ne kotkottavat joka asiasta. Joidenkin lentokyky on hankalan hyvä, aidan pitää olla melko korkea. Nämä Al Craz karkurit ovat todellisia kanaljoja ja vaativat arkeen palatakseen koko kanapalveluskunnan mobilisaation. Yksilöillä ilmenee myös mielialojen vaihtelua, joskus voi esimerkiksi huomata, että jollakulla on aivan siipi maassa.

Kanoista on seuraa, niitä on mukava katsella ja ne oppii tuntemaan yksilöinä. Eläimenä kana ei ole lempeä, sillä jos joku on sairas tai alikuntoinen, sen kimp-

puun hyökätään. Kana saattaa myös metsästä sisiliskoja ja pieniä käärmeitä. Ihmiselle kana on nöyrä. Kukkojen tilanne on erilainen, sillä jos kukko katsoo kanojensa olevan vaarassa, se saattaa hyökätä. Se on normaalia ja hyvä asia, sillä sen urheutta voidaan tarvita. Eläimelle ei pidä koskaan suuttua, se on aina virhe. Jos kukko hyökkää, niin nostetaan vain kengänpohja vastaan ja siihen se saa tömähtää omaan tahtiin, pian se lopettaa. Vika on aina ihmisen, on liikuttu liian nopeasti tai muuten rauhattomasti.

Joskus kukko on luonnevikainen tai sitä on kiusattu. Silloin tilanne on vaikea, tilanne ei yleensä muutu. Kerran meillä oli tarhaan vain pieni luukku, jonka kävin sulkemassa iltaisin. Kukko oli aina siinä sisäpuolella vahtimassa ja nokkasi kättäni varsin mojovasti. Eräänä iltana otin käteeni kiven ja työnsin sen luukun reunalle, kukko nokkasi kiveen, otti kerrasta opikseen ja jätti sen jälkeen käteni rauhaan.

Torkahdan tuolissani hetken, iltapäivän rauha vaatii

veronsa. Herään siihen, että kaikki kanat ovat ympärilläni ja tuijottavat minua aina välillä katsantosilmää vaihtaen. Henkinen painostus on kovaa, ilmassa on nokittelun sävyä. Hiukan hermostuneesti tähyilen ympärilläni ja huokaisen, taasen on käytävä synnin työhön, valkoisia viinimarjoja evakuoimaan. Kerran jäin kiinni, vaimo aineellistui eteeni puskan läpi hönkien tulta ja tulikiveä. ”Kanoille ei saa antaa valkoviinimarjoja, ne pitää pakastaa”. Tällainen oli pääpiirteittäin se sanoma, joka traumatisoitui alitajuntaani. Tällä kertaa reitti oli selvä ja kävin, maaston suomaa näkösuojaa hyväksi käyttäen, hakemassa runsaan kourallisen kiellettyjä hedelmiä ja annoin ne kanoille. Raivokas, omanvoitonhakuihin tappelu loppui heti alettuaan, ensin marjat olivat siinä, sitten eivät. Ne vain hävisivät sekunnin murto-osissa. Muutama musikaalinen kana yrittää da capo - kotkottaa, mutta rajansa riskinotollakin.

Kun iltapäiväsessio vihdoinkin päättyy, kerään munat, niitä on eri kokoisia ja eri väri vivahteisia. Jotkut eivät tätä ymmärrä, heidän mielestään munien pitää olla standardikokoa, väriiltään yhdenmukaisia, vakiopainoisia ja logistisista syistä mieluiten neliskanttisia. Sellaiset jutut ovat kaupunkilaisten kotkotuksia. Todelisuudessa on niin, että muna on oikeanlainen, kun se sopii munakuppiin.

Joskus joku kysyy, että kumpi on ensin, muna vai kana. Minulla on tapana vastata, että kana, sillä k on aakkosissa ennen m -kirjainta.

Tällä kertaa ei tarvita älykkyystestiä kanojen sisään saamiseksi, sillä olen säästänyt meloninkuoren, jota nokkiakseen kaikki gallus gallus domestikukset ryntäävät tarhaan ilman mitään ongelmia ja peräkanaa, kuten sananlaskukin asian osuvasti ilmaisee.

Tarhassa on riippumatto, siinä on hyvä lepuuttaa jalkoja ja hermoja, jos päivä on vaatinut enemmän kuin mitä olisi ollut antaa. Kanaterapian hinta-laatusuhde on selkeästi saamapainotteinen.

Auringon laskettua mennään sulkemaan lemmikit yöksi kanalaan. Ne menevät yleensä sisään kana-aloitteisesti odottamaan hyvän yön satua. Tarvittaessa toimintaa avittaa niiden totuttaminen siihen, että napsuttaa sormia ja pitää sss, sss shushishevaa ääntä. Se on niiden iltasoihto. Tipuset lasketaan vielä kerran ja seurataan niiden sosiaalista tilannetta, kuka nukkuu missäkin ja kenen vierellä. Kaikki hyvin. Vielä ruoan ja vesitilanteen tarkistus ja sitten höyhenkansa seilaa höyhensaarille.

Yöksi kanalan oveen laitetaan munalukko ja sitten voi itsekkin mennä yöpuulle.

Kirjoittaja on saarilla asuva kotikanojen pitäjä. Myös kuvat ovat hänen ottamiaan.

Kakskertaseuran Kirjapiiri

Kakskertaseuran neulomakerhossa virisi ajatus omasta lukupiiristä. Neulomisten ohessa olimme useinkin jutelleet kirjoista, joita olimme lukeneet, ja joista olimme vaikuttuneet. Päätimme siis ottaa härkää sarvista ja aloittaa. Ensimmäisen tammikuun kokontumisemme sotki jälleen korona. Kokoontua ei voinut, mutta päätimme rohkeasti yrittää Teamsillä kokontumista. Lopulta yksi pääsi esittelijän kanssa juttusille ja kolme odotteli teamsin porteilla lupaa sisäänpääsyyn. Sovimme, että helmikuussa yritetään uudelleen, sillä kirjalla joka oli jo ilmoitettu Kakskertaseuran sivuilla.

Vihdoin 22.2.2022 saimme kokoontua kirjan äärelle ja saimme jopa kirjailijan itsensä ja hänen muusansa paikalle kertomaan kuulumisiaan kirjan tiimoilta. Kirjapiiri käsitteli Reijo Salmisen kirjoittamaa *Tulta, hikeä ja kyneleitä* (2021). Kirjassa avataan palomiehen uraa vuosina 1974-2015. Salmisen Rekan muistelut avaavat hienosti monipuolista uraa, sillä kirjoittaja on ollut oppimisenhaluinen ja toiminut useissa eri rooleissa. Tarinat oikeista tapauksista on elävästi, henkilökohtaisesti ja jopa humoristisesti kirjoitettu. Paikalla oli pieni joukko

aktiivisia kirjanystäviä kuuntelemassa ja esittämässä kysymyksiä ja keskustelemassa kirjan tekemisestä, julkaisun jälkeisistä haasteista TV-esiintymisineen ja myyinnedistämistilaisuuksineen.

Kirjassa kuvataan myös kirjoittajan kasvutarinaa 1960-luvun pojankoltiaisesta mieheksi, perheenisäksi ja isoisäksi. Portsan pojalle jäi palomiehen ura vaihtoehdoksi, kun kaveri valitsi poliisin uran. Onneksi näin. Kirja on värikkäästi ja tunteella kirjoitettu. Palomiehen ura avautuu kutsumuksena, ei vain työnä. Yhteisö - myös kansainvälisellä tasolla! - oli tärkeä. Kiinteässä työporukassa syntyi myös kestäviä ystävyysuhteita, eikä kaveria jätetä.

Jos on kiinnostunut palolaitoksen teknisistä vempaimista, saa niistäkin tarkkaa tietoa. Ne voi myös ohittaa, jos ei tekninen puoli kiinnosta, tarinat voidaan lukea ilman niitäkin (kuten minä tein ja tunnustin sen kirjailijalle).

Kyselin Reijolta, paljonko kirjan toimitanut Satu Rainio oli antanut ohjausta itse tekstiin ja hän sanoi, että vähän. Kirjasta paljastuu ajatteleva, pohtiva, humoristinen ja apua tarjoava henkilö,

mikä kyllä on tullut tutuksi jo meillekin naapurina täällä Kaks Kerrassa. Turun Sanomien toimittaja sanoi, ettei kirja olisi Pulitzer-palkintoa saanut. En tiedä, millä perusteella ko. palkinto jaetaan, mutta tässä kirjassa oli varmasti jotakin ihan muuta - ihmisläheistä ja välittävää tunnetta.

Lopulta pääsimme maaliskuussa sen kirjan äärelle, josta koko idea sai alkunsa ja jonka Teams kokeilu jäi lähtöviivalle tammikuussa. 29.3.2022 Santra esitteli meille Anneli Kannon kirjan Rottien pyhimys. Kirja on hieno kuvaus 1500-luvun Suomesta, Hattulan kirkon maalauksista. Kuvien syntyminen on monivaiheinen prosessi. Ensin on neuvoteltu mitä aiheita halutaan, kuinka monta kuvaa tehdään ja kuka maksaa. Varsinaiseen maalausten tekemiseen liittyy monia vaiheita, täytyy tehdä erilaisia valintoja, jotta lopputulos on tasapainoinen. Maalarit on kuvattu elävästi, heidän erilaiset luonteenpiirteensä luovat mielenkiintoisen työympäristön.

Kirja kertoo tuon ajan ajattelutavoista ja olosuhteista. Uskonto kulkee koko ajan vahvasti mukana. Monet pyhimykset pääsevät kirkon seinille. Päähenkilö Pelliinan kehitys hyljeksitystä orpotytöstä kirkkomaalariksi vie lukijan mukanaan. Anneli Kanto osaa kirjoittaa elävästi ja hauskastikin ihmisten ajatusten juoksusta. Myös ihmisten raadolliset puolet kuten kateus, valehtelu perintöasioissa ja kidutuksen käyttäminen saavat osansa. Kieli tuntuu ajankohtaan kuulavalta, se on värikästä ja hyvin ku-

vailevaa. Käytetyt haukkumasanat ovat löytyneet vanhoista asiakirjoista. Hienoimpia kirjoja, joita olen lukenut! Kaikki paikalla olleet, kirjan lukeneet, olivat pitäneet siitä. Keskustelu oli vilkasta ja innostunutta!

26.4. kirjapiirissä keskusteltiin Päivi Alasalmen teoksesta Sudenraudat Jaana Majatien johdolla. Kirja ilmestyi viime syksynä. Susi ja sudenmetsästys ovat taas monella tavalla ajankohtaisia aiheita. Onpa täällä Kaks Kerrassakin hiljan nähty susia! Kirja valikoitui jo siksikin, että Päivi Alasalmi on taitava sanankäyttäjä.

Teos pohjautuu vahvasti historiaan ja kertoo vuosien 1880-1882 tapahtumista, kun sudet tappoivat ja söivät 22 lasta Mynämäen ja Valpperin seuduilla. Lapsia alkoi kadota, jäljelle jäi villatakki, huivi, yksittäinen ruumiinosa tai ei mitään. Tiettävästi sudet eivät ole vahingoittaneet ihmisiä enää 1880-luvun jälkeen, mutta eläimiä sen sijaan kyllä.

Toisaalta tarina ja henkilöt johdattavat lukijan myös tuon ajan Turkuun. Sanomia Turusta -lehden toimittaja kirjoittaa aiheesta artikkeleita ja kun Turun yläluokka saa tiedon susiongelmasta, alkaa tapahtua. Kirjan tapahtumille on vahva todellisuus pohja, mutta pohjimaltaan se on fiktiota. On aina kiinnostavaa lukea kotikaupungin historiaan linkittyviä kertomuksia.

Tarina on kiehtova ja monipolvinen, paikoin jännittäväkin. Se valottaa suden

ja ihmisen kanssakäymistä monelta kantilta ottamatta kuitenkaan suoraan kantaa sudenmetsästyksen puolesta tai vastaan. Lukija joutuu itse miettimään oman kantansa. Monelta kantilta mekin kirjapiirissä asiaa pohdimme. Onko susia liikaa? Ovatko ne oikeasti vaarallisia? Vieläkö ne kävisivät lasten kimppuun?

Ihminen ja susi ovat kumpikin laumaeläimiä ja kirjan lukija joutuu pohtimaan mm. sitä, kumpi kaipaa enemmän suojelua. Susiaihetta lähestytään usean henkilön näkökulmasta ja se tuo aiheeseen syvyyttä. Keskustelussa huomasimme, että jokainen lukija löysi kirjasta itseään kiinnostavia yksityiskohtia, jotka joku toinen taas sivuutti ohimennen.

Susidraaman lisäksi kirjassa on myös rakkautta ja romantiikkaa. Naispään-

kilö Henny, turkulaisen säätyläisperheen laajalti sivistynyt aikuinen tytär, on ajatuksiltaan feministi. Hän on lahjakas taiteilija ja haaveilee opiskelusta Pariisissa ja että jonain päivänä elättäisi itsensä taidemaalarina. Hänen ratkaisunsa eivät ole tyyppillisiä tuon ajan säätyläisneidolle. Keskustelussa vertasimme häntä mm. aikalaistaiteilija Helene Schjerfbeckiin. On hauska kuvitella Henny Aurajoen rannalle maalaamaan maiemia.

Näistä tapaamisista innostuneina jatkamme kirjapiiriä myös syksyllä. Ennakokäynteillä on ollut esillä Pirkko Soinin kirjoittama Valosta rakentuvat huoneet. Siihen kannattaa tutustua jo kesällä.

Pia, Santra ja Jaana

Kuva Pirjo Koskinen.

Kirjojen voima

Askettäin lukemissani parissa kirjassa sattuu päähenkilönä olemaan kirjafriikki, mikä sinänsä ei ole kovinkaan tavatonta. Tosielämässä on eläviä esimerkkejä runsaasti. Mielenkiintoista oli huomata, että miten eri tavalla aihetta voi käsitellä. Kirjoja rakastava tyyppi ei ole mikään prototyyppi.

Skotlantilaisen Jenny Colganin kirjoja on suomennettu viime vuosien aikana useita. Hyvää mieltä tuovat kirjat ovat sopiva sekoitus romantiikkaa ja reipasta toimintaa. Lukemani teoksen alkuasetelmassa lakkautetaan kaupungin sivukirjasto: vanhanaikaiset, pölyiset kirjat joutuvat pois uuden mediakeskuksen tieltä (ihan kuin etäisesti tässä olisi jotakin tuttua, toim. huom!) Ensi tyrmistyksestä toivuttuaan kirjastonhoitaja Nina päättää perustaa oman kirjakaupan, alkupääomana poistetut kirjat, jotka Nina tuntee läpikotaisin.

Nina ei tyydy kivijalkakauppaan vaan hankkii liiketoimintaansa varten pakettiauton. Mahdottomaksi leimattu idea kehittyi tilanteiden mukaan ja Ninan elämänmuutos on totaalinen kun Birmingham vaihtuu Skotlannin ylämaahan, kaupunki maaseutuun. Miten osit-

tain kirjojen maailmoissa elävä nuori kirjastonhoitaja sulattaa jäyhät, perinteistään kiinni pitävät ja lammastaloudesta elantonsa saavat kyläläiset?

Japanilainen tarina on hillitympi. Se sijoittuu antikvariaattiin, jonka omistajaksi Rintaro, nuori lukiolaispoika tulee isoisänsä kuoltua. Mitä tehdä kaupalle, isoisän elämäntyölle, kun Rintaron pitäisi muuttaa kauas tätinsä luo? Lisäksi luokan puheenjohtaja, tomera Sayo käy patistamassa Rintaroa takasin kouluun.

Muutamia päiviä ennen aiottua muuttopäivää Rintaro kohtaa kaupassaan kissan, joka vaatii häntä pelastamaan kaltoin kohdeltuja kirjoja. Kissa johdattaa hänet labyrinttien kautta kohtamaan kirjojen turmelijoita, joiden kanssa Rintaro joutuu kamppailemaan seuranaan Sayo ja kissa. Taistelua käydään sanojen voimalla. Mitä kirjat merkitsevät? Millä perusteella kirjoja luetaan, kustannetaan, säilytetään? Mikä on kirjojen voima?

Kirjailija, Sosuke Natsukawa on siviili-ammatiltaan lääkäri. Hän haluaa puhua kirjoissaan siitä, miten ihmiset voisivat kohdella toisiaan paremmin. Kissa joka

suojeli kirjoja on hänen ensimmäinen suomennettu teos.

Molempien kirjojen tunnelma on lempeä, ymmärtävä. Päähenkilöitä yhdistää laaja kirjallisuuden tuntemus, mikään genre ei ole heille vieras. Puheissa vilahtelee ohimennen siteerauksia maailmankirjallisuuden klassikoista. Samoin heillä on kyky löytää asiakkaalle se juuri häntä varten siihen tilanteeseen sopiva kirja, suositukset osuvat aina kohdal-

leen. Näillä ominaisuuksilla olisi käyttöä myös arjen asiakaspalvelutyössä kirjojen parissa.

Colgan, Jenny: Uusia lukuja ja onnellisia loppuja, käänös Paula Takio, 2021, Gummerus, 360 s.

Natsukawa, Sosuke: Kissa joka pelasti kirjoja, käänös Raisa Porrasmäe, 2021, Tammi, 182s.

Tonttimäen alueella on nykyisin lukuisia omakotitaloja, eikä linnanraunioita siellä kierrellessä tullut vastaan. Ainoastaan yksi kivijalaksi tulkittava kivilatomus häämötti tien varressa, mutta sitä on vaikea mieltää kansanperinteen muinaislinnaksi, jonka jyrkevien rautaporttien sulkeminen sai koko tienoon tärähtelemään tai jonka takana hevosia ja kulkijoita säikyttänyt tonttu-ukko olisi voinut lymyillä. Ehkä joku nykyasukas on törmännyt näillä tienoilla kiinnostaviin rakennelmiin? Kerrothan havaintosi Kaksikertaseuralle. Kuva; Kaarin Kurri 2022.

Eläinhoitola Suvimarjan Kennel

Sain Kaks kertaseuran puheenjohtajalta pyynnön, että josko tekisin pienen esittelyn eläinhoitolastani 2X-lehteen,ja teenhän minä 😊

Eläinhoitolani sijaitsee täällä Erikvallan puolella, oman kodin pihapiirissä.

Ajatus (ja haave) eläinhoitolan perustamisesta lähti jo paljon ennen kuin se lopulta toteutui. Kun 1999 teimme ison elämän muutoksen ja muutimme omakotialueen paritalon puolikkaasta maalle, kasvatti-isäni lapsuuden kodin maille, oli osa muutosta minun ammatinvaihtoni. Olin ollut 16 vuotta perhepäivähoita-

ja ja tässä kohtaa oli ajatus vaihtaa kaksijalkaiset hoidettavat nelijalkaisiin. Maalle muuton jälkeen alkoi konkreettinen työ asian toteuttamiseksi kurssiin sekä lupa- ja paperiviidakkoineen. Vuoden 2001 alussa löivät työmiehet kaivinkoneen kauhan maahan ja 4.6.2001 oli jo avajaiset; unelmani oli toteutunut!

Tänä vuonna tulee täyteen 21 vuotta, enkä päivääkään vaihtaisi pois...tai jos nyt jokunen myrsky- tai kaatosadepäivä on saanut ajattelemaan, että voisi sitä elantonsa ansaita siistillä ”kahdeksastaneljään” sisätyölläkin, mutta todellisuudessa se ei kyllä sopisi minulle. Tämä ei ole vain työ, vaan tämä on elämäntapa ja se on juuri se, mitä minä haluan elää.

Eläinhoitolani on pieni, vain 11 ”sviittiä”, tosin pääluku saattaa olla suurempi, kun samassa majoittuu useampi saman perheen koira. Tilat on suunniteltu niitä seikkoja silmällä pitäen, mitä itse pitäisi ottaa huomioon, jos näille omil-

le koirille paikkaa hakisi. Niinpä toisilleen vieraat koirat eivät koskaan pääse kosketuksiin toistensa kanssa, joten riitatilanteita ei pääse sattumaan. Tämä mahdollistaa myös sen, että esimerkiksi luita ja leluja voi tuoda koiruudelle ajanvietteeksi, eikä niiden omistajuudesta tarvitse käydä äänekkästä keskustelua tai kärkehämää naapurien kanssa. Huoneiden väliseinät on myös kaakeloitu 120 cm:n asti, joten sitä naapurua ei tarvitse tuijottaa eikä niin ikään olla myöskään tuijotettavana, näin taataan myös sille aremmalle yksilölle oma rauha. Siitä ylöspäin on tukevaa verkkoseinää, joka tarvittaessa on myös peitettävissä täydellisen yksityisyyden takaamiseksi.

Hoitolassa on koneellinen ilmastointi, mikä pitää tilat raikkaina myös kesäheleillä, sekä lattialämmitys, joka on säädettävissä eri asteiseksi eri puolilla hoitolaa, hoidokkien tarpeiden mukaan. Hoitola on valoisa, sillä jokaisen tilan kohdalla on myös ikkuna. Tilojen siisteys ja puhtaus on minulle erittäin tärkeää ja päiväsiivousten lisäksi tilat pestään aina hoidokkien vaihtuessa ja tarpeen vaatiessa kesken hoitajaksonkin.

Rakennuksen ympärillä on neljä ulkotarhaa, joihin on sisätiloista kaikilla suorakulku omasta ovesta. Kuhunkin tarhaan on kerrallaan auki vain yksi ovi, joten toisilleen vieraat koirat eivät pääse kosketuksiin toistensa kanssa tässäkin tilanteessa.

Hoitolaani ovat tervetulleita myös kisasat ja jyräjät, joista jyräjöille on koko-

naan erillinen huone omalla sisäänkäynnillä, erikseen koirista ja kissoista, jossa ne pääsevät myös jaloittelemaan.

Lemmikkiä hoitoon tuotaessa tehdään aina hoitosopimus, johon kirjataan kaikki oleellinen tieto, mitä hoidon aikana saatan tarvita ja siitä jää molemmille osapuolille tietenkin oma kappale. Hoitolassa on myös jääkaappi ja pakastin, eli myös kylmäsäilytettäviä eväitä voi lemmikille tuoda mukanaan. Lisäksi on kiva, jos lemmikillä on jokin oma peitto/makuualusta tms. mukana, jossa on niitä oman kodin tuoksujia, ja voihan mukaan pakata vaikka emännän/isännän paidan... tosin se tuskin enää sen jälkeen on käyttökuntoinen 😊.

Työni on jatkuvaa oppimista, sillä eläinten kanssa työskentelemisessä ei ole kahta samanlaista päivää eikä hoidokkia, vaan kaikki ovat yksilöllisiä ja rotujen sisälläkin vaihtelu on valtavan suurta.

www.suvimarjankennel.fi

Muuttolintusarjassamme Pesä Helmintiellä, järven rannalla

Kuka hän onkaan, tuo ikiliikkujan vauhdilla Kaksikerran teillä porhaltava reppuselkäinen liinatukka? Muuttolintujen lailla ilmestyy heti lumien sulaessa näihin saariemme maisemiin ja aina tervehtii ystävällisesti tiellä ohi kulkevia. Monta tervehdystä saakin heilauttaa, sillä yleensä tämän ikiliikkujan kävelymatka on reilusti 5 km suuntaansa. Joskus myös, repun sisällöstä (ja painavuudesta) riippuen, valitsee koko matkantekoonsa bussikyödin.

Ja sehän sopii kanssamatkustajille oivallisesti, sillä parempaa juttuseuraa tuohon puolituntiseen kyytiin Aurajoen rannalta Vapparintien alkuun on vaikea kuvitella. Ja väittävät jotkut vielä, että suomalaiset ovat tuppisuita!

Kuka hän siis on, liekö edes suomalainen? Se vaalea liinatukka ja puheen sujuvuus kyllä viittaavat johonkin kotoperäiseen ja tuttuun, oiskohan karjalaisista sukujuurta? Ja mitä siellä suuressa repussa jaksaa aina mukanaan kuljettaa?

Siis selvittämään asiaa...

Onnistuin saamaan tämän energisen superliikkujan pysähtymään ja esittelemään itseään (edes vähän) meille kansasa-asujille, mukavampaahan on sitten moikata, kun taas tiellä tavataan.

Myllykylänraitilla on hyvä esitellä paikallisille kulkijoille tälle vuodelle suunniteltuja kesäpesän ehostuksen aineksia. Kuva Ritva Nummiora.

Superliikkujan omin sanoin:

”Kesämökki liikkeellä olemisen motivoijana

Kun pari vuotta sitten irtisanouduin yli 35 vuotta jatkuneesta ”opetustyöputkestani”, olin suunnitellut päättää käyttää näin vihdoin tarjoutuneen vapaa-ajan matkusteluun niin koti- kuin ulkomaillaikin. Mutta kuten tiedämme, koronapandemia katkaisi useimpien matkailusuunnitelmat! Vaan eipä hätää, kun minulle, onnekaalle, oma Kaksikerran mökkini tarjosi käynti- ja liikkumiskohteen.

Onneksi myös Föli-bussiliikennekin toimi entiseen tapaan.

Aloinkin tuolloin ensimmäisenä, työelämästä vapaana keväänäni 2020 pistäytyä mökilläni aiempaa vilkkaammin. Kun omaa autoa omistamattomana käytin työssä vielä käydessäni mökkimatkaani lähes aina 15M- eli Myllykylän-bussia laskeutuen siitä Kalliolantien pysäkillä, aloinkin korona-aikaan käyttää 15B-bussia laskeutuen Hylkilahdessa, josta jatkan kävellen Vapparintietä Myllykylän ohittaen edelleen mökille asti. Hylkilahdesta kävelyyn kuluu aikaa noin tunti. Energisimpinä käyntipäivinäni saatan kaupunkiin palatessakin kävellä saman matkan takaisin Hylkilahteen, josta sitten nousen paluubussiin.

Mökkimatkaani Myllykylän kävelyosuuksilla on ilo useinkin tervehtiä ja jututtaa jopa tuttaviksi tulleita kyläläi-

sia. Heitä saan oitis kuulla akuutit kuulumiset, vaikkapa säästä ja sen aiheuttamista mahdollisista yllätyksistä. - Ja mikä arvokkainta: viestintä tapahtuu ihmisten välillä eikä vain ”etänä” digitaalisesti! Tämä kylämäisen miljöön kohtaaminen tuttuine vastaantulijoinen onkin mainion mielenkiintoinen ”bonus” mökkimatkaani menosuunnan loppupäässä!”

Kesämuuttajamme osoittautuu siis virallisesti Jorma Immoseksi, 35 vuoden työuran äidinkielen ja kirjallisuuden didaktiikan opettajana Turun yliopistolla tehneeksi. Kiinnostuksensa kieleen, kirjallisuuteen ja myös teatteriin alkoi jo lukioaikana 60-luvulla Turun normaalkoulussa, erityisesti sen draamakerhossa puhuminen nostaa kasvoilleen onnellisen hymyn. Työuran aikana hän parin vuoden opintovapailta tutustui myös Savonlinnan ja Imatran teattereihin ja pedagogisen draaman metodin kehittämiseen. Ja teatteri täyttää miehen päivät edelleen varsin piukasti: peräti 65 esitystä eri puolilla Suomea tuli nähtyä viime vuoden aikana!

No niin, selvisihän se sujuvan ja eloisan puheensa taustakin.

Mutta mitenäs tämä ikiliikkuja kesämuuttaja sitten on Kaksikertaan päätenyt? Vieläpä ylipainoisen reppunsa kera? Entä miten on tyytynyt kesäisin tähän rauhalliseen vihreään maalaiselämään vuoden työosan ja kaiken koetun teatteridraaman jälkeen? Vai onko juuri sopivaa vastapainoa?

Vuonna 1986 Hirvensalon Kaistarniemessä kuivan maan mökillä kesää vietävän äidin silmiin osui ilmoitus myytävästä mökistä Kaks Kerranjärven rannalla. Äidin ja Jorman yhteinen haave oli ollut löytää perheelle mökki, jossa ei olisi paljoa huoltamista. Vappuna tulivat katsomaan ja ilahtuivat kovasti: hyväkuntoinen mökki ja komea kallioinen piha ts. ei mitään pihahommia, ei ruohonleikkuuta, ei hedelmäpuiden hoitoa, lomailua vain!

Vaan kuinkas sitten kävikään?

Helmintien mökkipiha on ollut äidin jälkeen Jorman elämänlanka, yllättävän uurastuksen ja ilon lähde. Kalliot ovat edelleen komeat ja sammaleiset. Kallion laen kruununa on satavuotias hyvinvoipa mänty, hännystelijöinä useita katajia. Männyn taustalla mökki piiloutuu hienosti alas kallion juurelle, veden äärelle. Keinuu maisemien ja järven katseluun on sopivasti rinteessä, mökin kattoa korkeammalla.

Luontoidylli on täydellinen.

Tästä alkaa Helmintie, jonka päässä on Kalliorannan komea kesäpesä. Kuva Ritva Nummiora.

Komea mäntyvanhus vartioi maaliskuussa talviteloilla olevaa Kalliorannan kesäpesää. Kuva Ritva Nummiora.

Mutta ei tässä kaikki. Jorman luontoidyllissä elämiseen on tullut vuosien aikana yllättäviä uusia vivahteita: puutarhatyötä ja kukkia!

Puutarhurin omin sanoin:

”Helppohoitoiset pelargonit viihtyvät kuivilla kallioilla

Mökin sijainti kuivalla kallioisella rinteellä merkitsee käytännössä sitä, että avaraa pihatasannetta rytmittävät lähinnä vanha, iso mänty, muutamat pienemmät puut, ja valitettavasti harvalukuisiksi käyneet pylväskatajat sekä jo mökin edellisen omistajan kasvattamat, vuodesta toiseen uskollisesti viheriöivät vuorenkilpisaarekkeet. Tähän luonnon muokkaamaan kokonaisuuteen sitten sijoittelen kesäkukiksi helppohoitoisia,

lähinnä vain kastelua ja satunnaista lannoitusta vaativia pelargoneja. En harrasta niiden harvinaisia yksilöitä, vaan lähinnä kätevimmin saatavia tarjouslajikkeita, joiden hankkiminen - omaa autoa omistamattomana - on keväisin muotoutunut minulle yhdeksi odotetuksi kesäkauden aloitustoimeksi.

Pyrin osan kesän pelargoneista saamaan kasvuun myös edelliseltä kesältä talvehdittamistani kasveista. Tosin kerrostalon lämmityksessä ja kaamoksen hämärissä vain osa kasveista jaksaa seuraavaan kevääseen hengissä. Mutta kaupunginkin pimeydessä nuo sinnikkäimmin vihertävät talvehtijat muistuttavat toiveikkaasti Kaksikerran tulevan kesän kukkivasta miljööstä!

Pelargonioiden lisäksi olen noin kymmenenä kesänä innostunut metsään laitaa kyntämälläni, juurakkoisella ja kivisellä maatilokalla kasvattamaan perunoita. Varjoisessa kuivuudessa ja kesätuulten tuivertamina perunat jäävät

☞ *Suuret ruukut vielä talviteloilla, odottamassa kesän väriloistaan. Kuva Ritva Nummiora.*

▲ *Reppupelargonien matkan pää, ihastuttamassa sammaleisella kalliolla. Kuva Jarmo Linkosaari.*

▲ *Kaikki ruukut saaneet uudet asukkaat!. Kuva Jarmo Linkosaari.*

▶ *Vanha pihakeinukin sammaloituneella kalliolla on saanut pelargoniaehostuksen!. Kuva Jarmo Linkosaari.*

Kalliorannan Kukka ja Komposti (lieneekö lahja kesäpesää ihailevilta kavereilta?). Kuva Jorma Immonen.

useimmiten kooltaan kyllä mantelin kokoisiksi nappuloiksi, mutta maistuvat maukkailta, etenkin paikan päällä keitettyinä. Nämä oman farmini eli "Kalliorannan Kukan ja Kompostin" uutisperunat ovat kyllä saaneet myös myönteistä palautetta läheisimmän naapuri- ja yhteistyöverkostoni ns. koemaistajilta!"

Juuri näin, Kalliorannan Kukan ja Kompostin uutisperunat ovat olleet erityisen haluttuja.

Teatterin ja draaman intohimoiselle kuluttajalle myös lavastuksen merkitys on suuri. Kalliolle onkin rakentunut useampi kivipesä suurine komeine kesäkukkaruukuineen, toinen toistaan näyttävimpin värikkäin istutuksin. Kaikki 20+ istutusta sopivat kuitenkin loistavasti omille paikoilleen, jättäen sammaloituneen komean kallion edelleen tämän mökkipihan päänäyttämöksi ja kruunuksi.

Turkuseuran ja Turun kaupungin järjestämässä pihakilpailussa v. 2016 tämä

hieno kokonaisuus huomioitiin ansaitusti 1. palkinnolla kaupungin parhaana kesämökkkipihana!

No niin, selvisihän se suuren repun tarkoituskin siis. Autottoman elämisen valinnut mökin omistaja kun joutuu väistämättä kuljettamaan kesän aarteensa, kukat, mullat ym. kaikki mökille omin voimin. Siis torin tienoilta Kalliolaan ja syksyllä osan takaisin, perunasadon saattelemana. Eipä siihen ihan minireppu taitaisi riittää.

Lopuksi vielä Jorman filosofiaa mökkeilystä:

"Mökin luontoympäristö voimaannuttajana

Kun sitten olen kävellyt bussilta joko lyhyemmän tai pitemmän matkan mökille ja saavun oman mökkitieosuuteni jälkeen perille, joka säällä kauniin Kakskeranjärven maisemaan, häviää saman tien mökkipaikan tekemisestä mahdollisesti aiheutunut rasitus. Perillä luonto ja järvenrannan vesimaisema tarjoaa heti niin runsaasti erilaista nähtävää ja kuultavaa, ehkä tuttujakin virikkeitä, ettei tulomatkan rasituksia enää muistakaan. Erityisesti järvenselän koko ajan muuttuvat valonheijastumat, niin yhtä lailla aurinkoisina kuin pilvisempinäkin päivinä, ovat mökkini miljööni ainutlaatuisia ja jatkuvasti kiinnostavia aistielämyksiä.

Työssä käydessäni mökin merkitys kytkeytyi nykyistä vapaatani selvemmin

Kesäpesä on valmistunut, kaikki kunnossa ja kaunista: muuttolintu voi jo rentoutua. Kuva Orvokki Tempo.

opetustyön ja vapaa-ajan vastakohtaan: mökille piti päästä vielä syysiltäinkin ja loppukevästä mahdollisimman monena iltapäivänä niin usein kuin vain työn aikataulut sallivat. Koin tämän töistä mökille kiirehtimisen jo sellaisenaan, ilman mitään mökin työurakka-ajatuksia, todella voimaannuttavaksi keinoksi selvittää työelämän vaihtuvista haasteista. Siksi suosittelenkin tätä mökkiympäristössä mahdollisimman tiuhaan piipahtelua kaikille, joille se vain on mahdollista. Itse ehdin tätä hyväksi kokemaani virkistyskonstia käyttää aktiivisesti parinkymmenen lukuvuoden ajan! Olen saanut siis onnen kokea Kaks Kerranjärven mökin kauniin ja monimuotoisen luonto- ja kyläympäristön voimaannuttavan vaikutuksen elämän eri poluilla.”

Tämän kauniisti filosofoivan Kaks Kerran muuttolinnun ilmestyminen näköpiiriin on varma kevään merkki meille paikallisille. Mitenkäs se vanha loru

meneekään?” Kuu kiurusta kesään, puolikuuta peipposesta, västäräkistä vähäsen, pääskysestä ei päivääkään” voisi paikallisena versiona alka: ” Kakskuuta Jommusta kesään, ykskuu kiurusta...”

(Kaikki artikkelin kursivitekstit, otsikoineen ja filosofointeineen: Jorma Immonen, haastateltu muuttolintu. Kuva Ritva Nummiora.)

Mietteitä pellon laidalta

Kevät on edennyt keikkuen eteenpäin. Nyt ollaan taas siinä vaiheessa, että peltotyöt vääjäämättä alkavat. Maanviljelijä voi tässä kohtaa huokaista, että kevät on vihdoinkin tullut. Mennyt talvi vaikeiden sääolosuhteiden vuoksi oli liian haastava syysviljojen kannalta. Tänä vuonna kevään kylvösuunnitelmat ovat muutenkin hyvin erilaiset kuin aiempina vuosina. Tämä johtuu siitä, että kaikki viljelemiseen liittyvät

kustannukset ovat nousseet huomattavasti maailman tilanteesta johtuen. Nyt täytyy erityisesti toimia kustannustehokkaasti, jotta viljely olisi kannattavaa.

Saaristossa peltolohkot ovat pieniä ja hankalan muotoisia, minkä vuoksi kylvöön käytetty aika lisääntyy. Nykyajan suuret maanviljelyskoneet on suunniteltu suuremmille peltoaukeille. Nyt varsinkin pitää tarkkaan harkita, mitkä pellot

Kuva; Tarja Muurinen.

kylvetään viljalle ja mitkä nurmelle. Olemme harrastaneet kevytmuokkausta ja suorakylvöä vuodesta 2005 saakka. Kyntöauraa käytän enää vain perunaan muokkaukseen. Näillä toimenpiteillä sekä erityyppisillä viherryttämiskimuodoilla on ollut vaikutusta mm. Kaskerranjärven veden laadun parantamiseen.

Viljelyalueena meillä on Turun kaupunkiin kuuluvaa eteläistä saaristomaaseutua, Kaskerta, Satava ja Hirvensalo. Asutus ja kohtalaisen vilkas liikenne antaa maanviljelylle oman lisämausteen. Kylvökonetta vetävä traktori ei ole mikään maantiekiihtäjä, ei myöskään syksyisin etanan vauhtia etenevä puimuri. Liikenteessä nämä ovat monelle varmasti harmittavia hidasteita, mutta

ilokseni huomaa, että pikkupoikia nämä koneet edelleen kiinnostavat.

Tämän päivän maanviljelystä voidaan pitää myös kulttuurimaiseman hoitamisena. Alueen osayleiskaavaankin on merkitty rakentamattomat, avonaiset peltoalueet. Viljellyt peltoaukeat antavat myös luonnon lisäarvoa pitämällä yllä monimuotoista eläinkuntaa. Vaikka maanviljelijän työ on muuttunut vuosien saatossa paljon, niin silti kylvömiehellä herää henkiin joka kevät sisäinen palo päästä peltolle ja seuraamaan uuden kasvun ihmettä. Tässä maailman tilanteessa omavaraisuus ja kotimaisuus nousevat arvoonsa.

Toivotan kaikille saarelaisille hyvää kesää ja suotuisia säitä niin lomailijoille kuin meille viljelijöillekin!

Tapahtumakalenteri

Tapahtumakalenteri 2022

Toukokuu

su 15.5. kello 12 messu ja kaatuneitten muistaminen Kaksikerran kirkon sankarihaudoilla.

ke 18.5. kello 17:30-19 Pormestarivierailu Kaksikertatalolla. Pormestari Minna Arve tulee tutustumaan, kertomaan ja kuulemaan Kaksikerta-Satava –alueen ajankohtaisia asioita. Kaikki mukaan kuulemaan! Ennakkokysymyksiä voi jättää linkissä kerrokantasi.turku.fi/kaksikerta.

to 19.5. tutustuminen Huudi-museoon klo 18. Mukaan mahtuu 10 henkilöä, ilmoittaudu Piialle ja varaa paikkasi (piia.kramsu@jelpekon.fi, p. 040 779 1069)

Kesäkuu

Neulomakerho pitää laiturineulojaiset joka toinen tiistai aikavälillä 7.6.-2.8. kello 18-20; ohjeet ja paikat kotisivuilla.

su 12.6. kello 11-15 Satava-Kaksikerta-Kirppisralli

ti 14.6. klo 18-21 Vesibussiretki Kaksikerran ja Satavan ympäri, lähtö Kaksiker-

ran kirkon laiturilta. Kierrämme Satavan ja Kaksikerran saaret. Retken hinta 10 euroa/henkilö, joka maksetaan alukseen noustessa käteisellä. Ilmoittautuminen retkelle joko viestillä tai sähköpostiin Piialle piia.kramsu@jelpekon.fi tai 040 779 1069.

Retki 2x-lehdessä esiteltävään Nikkilän kylään; ajankohta vielä avoin

25.6. kello 17 Kansanlaulukirkko Kaksikerran kirkossa. Kaksikertaseura auttaa kahvituksessa.

Heinäkuu

la-su 2.-3.7. Kaksikertapäivät Satavan Venepalvelussa, ks. erillinen ilmoitus tässä lehdessä

Elokuu

la 27.8. kello 13-15 Myllyjuhla Nikkilän myllyllä Satavassa, illalla elotulet Satavan sillalla

Syyskuu

Neulomakerho parittomien viikkojen tiistaisin 13.9.-22.11. kello 18-20 Kaksikertatalolla.

Kirjapiiri kokoontuu kerran kuussa, ens. tapaaminen ti 13.9. klo 17 Kakskertatalolla

21.9. kello 18-20 Sami Tallberg pitää **yrttiluennon** Kakskertatalolla; tarjolla myös makupaloja ja kahvitus. Ennakoilmoittautuminen 19.9. mennessä (piia.kramsu@jelpekon.fi, 040 779 1069), mukaan mahtuu n. 30 henkilöä.

Patikkaretki saarten maisemissa, ajan kohta vielä avoin

Lokakuu

su 16.10. kello 12-15 vietetään **Sadonkorjuupäivää** Kakskertatalolla teemalla villiyrtti/yrtti. Maisteltavana yrttipohjaisia ruokia ja leivonnaisia, lisäksi kahvia. Paikalla myös kädentaitajia.

Marraskuu

la 19.11. kello 10-13 yhdessäoloa ja askartelua Kakskertatalolla, teema vielä avoinna.

Joulukuu

ti 6.12. kello 12 Itsenäisyyspäivän kirkko ja seppeleen lasku sankarihaudoille Kakskerran kirkolla, kahvitus Hennalassa

Perinteinen joululounas Hirvilammella

Kauneimmat joululaulut Kakskerran kirkossa, glögi ja pipari huoltokatoksella

Lasten kauneimmat joululaulut Kakskerran kirkossa

Muutosten, tarkennusten ja lisäysten johdosta seuraa kotisivujamme www.kakskertaseura.fi

Kakskertapäivät

2.7.2022 klo 11-15

Satavan Venepalvelu Oy:n hallissa ja pihalla
Samppaantie 385, 20960 Turku
Bussilinja nro 14. Alueella P-alue.

Päivän teema on ”Tulta päin”

Tilaisuuden juontajana toimii Lassi Lähteenmäki
Kakskerran Kaksoispiste ylläpitää ”Muksulaa”,
jossa leikitään leikkejä ja pelataan pelejä.

Ohjelma

- 11.00 Myynti- ja esittelypisteet avataan (auki 11-15,), saarten eri yhdistysten myyntipisteet
- 11.30 Tervetuliaismusiikki alkaa by Walker Group
- 12.00 Tervetuliaissanat, Britt-Marie Juup, Kakskerran Sopk:n hallituksen puh. joht.
Tervetuliaispuhe Marko Viljanen, Kakskerran Sopk:n palkokuntapäällikkö
- 12.10 Osallistuvien yhdistysten lyhyt esittely, Lassi Lähteenmäki
- 12.20 Palokuntatarinoita, Kakskerran VPK:n historiaa ja otteita historiikista, Lassi Lähteenmäki
- 12.35 Musiikkia by Walker Group
- 13.10 Käräjät, avaus, Kakskertaseuran puheenjohtaja Raimo Västinsalo
- Kakskertalaulu, Jaana Majatie, säestäjänä Rami Aaltonen
- Käräjäpuhe
- Vuoden Kakskertalaisen julkistus
- 13.40 Kakskerran Sopimuspalokunnan nuoriso-osasto esittäytyy
- 14.00 Musiikkia by Walker Group
- 14.30 Varsinais-Suomalaisten laulu yhteislauluna
- 14.50 Kiitos yleisölle ja järjestäjille, palokuntapäällikkö Marko Viljanen
- 14.55 Kapulan vaihto vuoden 2023 Kakskertapäivien pääjärjestäjälle
- 15.00 Tilaisuus päättyy

Tilaisuuden jälkeen mahdollisuus osallistua 30 henkilön ryhmissä opastettuun kierrokseen Kaksikerran Sopimuspalokunnan paloasemalla.

Illalla Satavan Seuraintalolla Kaksikerran nuorisoseuran järjestämät tanssit kello 20-01. Musiikista vastaa Matti & Kaisu duo, liput 15 euroa.

Sunnuntaina 3.7. on jumalanpalvelus Kaksikerran kirkossa klo 17 ja palokunta hoitaa kahvituksen siellä.

Laitetaan liput salkoon saaren kaikissa tangoissa päivän kunniaksi!

Järjestäjinä: useat saarten yhdistykset, päävastuun kantaa tänä vuonna Kaksikerran VPK ry

(Järjestäjät pidättävät oikeuden muutoksiin)

Kuvat Jarkko Koskinen.

AINA MAISTUU.

UUTUUS Mehukatti mehutiivisteet - tutut reseptit pantillisessa puolen litran PET pullossa!

Takuulla laadukasta työtä Markkinoiden pisin takuu!

- Vesikattoremontti
- Vesikattomaalaus
- Ulkoverhousremontti
- Ulkomaalaus
- Ikkuna- ja oviremontti

PEKKA AHO

Puh. 0400 898 909

www.kymppiremontit.fi

*Herkut arkeen ja juhlaan
kotimatkasi varrelta!*

 Löydät meidät
Facebookista!

Lähetä
tai nouda
paketit
helposti
meiltä!

Vanha Kaksikerrantie 1, p. 0207 513 860

Palvelemme: ark. 7-22, la 7-22 & su 10-22

www.k-supermarket.fi

ILOISTA JA LÄMMINTÄ KESÄÄ!

toivottaa
Kakskertaseura ry

Kuva; Pixabay, Johanna Pakkala.

MARTEKKA OY

Rantaruonankatu 4
21100 NAANTALI

**RAKENTAMISTA
AMMATTITAITIDOLLA**

Jukka Ronkanen 0400 536 987
e-mail jronkanen@jippii.fi

Antti Laakso 0400 545 987
e-mail anttilaakso7@gmail.com

Marja Vaanola 0400 112 137

suvimarjan.kennel@pp.inet.fi
www.suvimarjankennel.fi

Samppaantie 486, 20960 Turku

Kukat kesän juhliin
lähikukkakaupastasi!

0400 284882
voikukka@voikukkaflowershop.fi
www.voikukkaflowershop.fi
Stålarminckatu 33, 20810 Turku

Tervetuloa!

TURUN SÄÄTÖLAITE- JA POLTINHUOLTO OY

- Öljylämmityslaitteistot
- Kiinteistöautomaatio
- LVI- työt

Arttu Tuomi 044-991 810

Juho Tuomi 040-125 2999

www.saatolaite.fi

OLETKO JO VALMIINA KESÄÄN!

Husqvarna
KEVÄTTARJOUS!
3.790 €
(sh. 4.299 €)

Husqvarna R214TC Comfort Edition

Suosituin malli nyt uudistettuna! Uudistettu korkeaselkäinen, mukava istuin ja pehmustettu ohjaispyörä. Tehokas 2-sylinterinen moottori, 94 cm leveä yhdistelmäleikkulaite. Leikkulaiteen huoltoasento helppoon puhdistukseen.

Husqvarna 216T AWD

**AJOLEIKKUREIDEN
VAIHTOKAMPANJA!**

**HYVITÄMME
VANHASTA
VAIHDOS!**

Tuo vanha ajettava vaihdossa – SAAT VÄHINTÄÄN 1.000 € ALENNUKSEN uuden nelivetoisen Husqvarna-ajoleikkurin hinnasta! Kuljetuspalvelu tarvittaessa – KYSY LISÄÄ!

HUSQVARNA TYÖNNETTÄVÄ RUOHONLEIKKURI.

Husqvarna
319 €
(sh. 379 €)

Husqvarna LB146

Silppuava, maksimikoko 500 m². Ergonominen, helposti taitettava työntöaisa korkeudensäädöllä.

KYSY LISÄÄ JA PYYDÄ TARJOUS AUTOMOWER®-ROBOTTI-LEIKKURISTA ASENNETTUNA!

Meiltä saatavilla myös CARE
käyttö- tai huoltoturva laitteellesi.

Husqvarna
1.079 €
(sh. 1.249 €)

Husqvarna Automower® 305

Kompakti ja sopii täydellisesti pienempiin, monimutkaisempiin puutarhoihin (koko max. 600 m²).

MYynti - HUOLTO - VARAOSAT
Orikedonkatu 9, 20380 Turku
ark. 8 -16.30 - p. 020 7466 703
www.traktorikone.fi

Kaikki hinnat sis. alv 24 %. Tarjoustuotteita vain rajallinen määrä. Tarjoukset voimassa niin kauan kuin tarjoustuotteita on varastossa tai toimituksessa.

C

SATAVAC

RAPPAUSTYÖT TALON ULKONA JA SISÄLLÄ
SANEERAUS- JA MUUTOSTYÖT
KATTOJEN HUOLLOT, KORJAUKSET, VUOTOJEN JA VIAN ETSINTÄ
KATTOJEN PESUT JA PINNOITUKSET SEKÄ MAALAUSTYÖT
SAUNAT, KYLPYHUONEET JA WC-REMONTIT
KOSTEUSMITTAUKSET SEKÄ VALVONTATYÖT RAKENTAMISEEN
KAIVUUTYÖT
MYÖS SAARIKOHTEET

info@satavarakenne.fi

0400466700

<https://satavac.fi>

Jätevesijärjestelmät avaimet
käteän toimituksena!

LAITETAAN JÄTEVESIASIAT KERRALLA KUNTOON!

Paikallisen jätevesikumppanisi Suomen Pihakaivo Oy:n kautta **kotimaiset jätevesijärjestelmät, suunnittelu ja asennus** - kaikki yhdestä paikasta!

Suomen Pihakaivo Oy
p. 040 1784445
www.pihakaivo.fi

PIPELIFE

Rami Koivunen Palvelut Ky

Puh. 0400 527 930

Raustvuorentie 104, 20960 Turku

Mökki- ja laituriremontit | Purku- ja rakennustyöt
Terassi- ja pihatyöt | Puunkaadot

Kakskertatalo

Vapparintie 118, Kakskerta

Ehostettu Kakskertatalo on valmis ottamaan vastaan vieraansa ympäri vuoden.

Kokoukset, myyjäiset, tapahtumat, perhejuhlat, ym.

Käytössä on sali (30 henkilöä), keittiö ja piha-alue. Hyvät pysäköintivalmiudet.

Hinnat: kertakäyttö 35 €

vuorokausi 60 €

kahvitarjoilu mahdollista saada erillistä korvausta vastaan

Varaukset ja tiedustelut: Outi Kauppi, 040 567 7946, kauppi@netti.fi

KAKSKERRAN SEURAIN TALO

Viihtyisä perhejuhlien pitopaikka

Tilaa 130 henkilölle Tiedustelut puh. 0503479918
Samppaantie 90, 20960 TURKU (Satavan saari)

2X - lehden toimitus

Julkaisija: Kakskertaseura ry

Päätoimittaja:

Raimo Västinsalo

raimo.vastinsalo@gmail.com

044 337 7541

Toimitussihteeri:

Jarkko Koskinen

jarkko.i.kos@gmail.com

0400 822 855

Taitto ja ulkoasu: Malla Avenius / Painola

Painopaikka: Painotalo Painola

T. Nieminen Oy

Ilmoitushinnat ja ilmoitusten koko (mm)

1/1 takakansi väri	300 €	148 x 168 + 3 mm leikkuuvarat
1/1 sisäsivu väri	250 €	148 x 210 + leikkuuvarat tai 138 x 199
1/1 sisäsivu musta	200 €	kuten yllä
1/2 sisäsivu väri	150 €	vaaka: 148 x 103 + leikkuuvarat tai 138 x 97 pysty: 72 x 210 + leikkuuvarat tai 68 x 199
1/2 sisäsivu musta	120 €	kuten yllä
1/4 sisäsivu väri	100 €	pysty: 68 x 97 tai vaaka: 138 x 46
1/4 sisäsivu musta	60 €	kuten yllä

Kakskertaseura ry

Kakskertaseura ry c/o Raimo Västinsalo
Mäkivaarankuja 34 , 20960 Turku
kakskertaseura@kakskertaseura.fi
www.kakskertaseura.fi
Y-tunnus 3034542-1
Seuran tilinumero FI20 5711 2740 0121 04

Hallitus

Raimo Västinsalo, puheenjohtaja
Mäkivaarankuja 34, 20960 Turku
raimo.vastinsalo@gmail.com,
puh. 044 337 7541

Seppo Muurinen, varapuheenjohtaja
Monnoistentie 5, 20960 Turku
muurinens@gmail.com
puh. 258 7805, 0400 763 822

Jarkko Koskinen, sihteeri, rahastonhoitaja
Peltolantie 6 D 124, 20720 Turku
jarkko.i.kos@gmail.com
puh. 0400 822 855

Mika Eklund
mika@live.fi

Piia Kramsu
piia.kramsu@jelpekon.fi
puh. 040 779 1069

Liity jäseneksi!

Seuran varsinaiseksi jäseneksi voi hakea kotisivuiltamme www.kakskertaseura.fi löytyvällä lomakkeella. Samassa taloudessa voi olla vähintään yhden pääjäsenen lisäksi haluttu määrä sivujäseniä. Seuran jäsenkirjeet ja kokouskutsut sekä 2X-lehti postitetaan pääjäsenelle. Sivujäsenet ovat pääjäsenten tavoin seuran täysivaltaisina jäseninä oikeutettuja osallistumaan seuran toimintaan ja päätöksentekoon.

Hanna Mujunen
hanna.mujunen@outlook.com

Juha Mäki
juhamaki@jussinpesu.fi
puh. 0400 521 103

Riina Tuokko
riina.tuokko@gmail.com
puh. 0500 780 547

Pasi Vaimala
pasi.vaimala@pp.inet.fi

Marko Viljanen
marko.viljanen@tmfg.fi

Kuva: Pirjo Koskinen.

Kakskertaseuran myyntituotteet

Raimo Narjus:
KAKSKERTAA KIERTÄMÄSSÄ
Eilen ja tänään

ISBN 952-90-6669-4 Serioffset 1995, 240 sivua

Myyntipaikat:
Antikvaarinen Kirjakauppa Kvariaatti, Tapani Vinkala (seuran suoramyynti) Hämeenkatu 16, 20500 Turku
Turun Kansallinen Kirjakauppa, Linnankatu 16, 20100 Turku

ISÄNNÄNVIIRI Kakskerta -viirejä

iso viiri 50 x 450 cm 80 €

pieni viiri 40 x 350 cm 70 €

Myynti:

Piia Kramsu p. 040 779 1069 ja

Kakskertaseuran tilaisuudet ja 50/50 Bistro & Puoti

VILLASUKAT

Kakskerran väreihin kudotut sukat, saatavana eri kokoja 20 €

Myynti:

Piia Kramsu p. 040 779 1069 ja

Kakskertaseuran tilaisuudet ja tapahtumat

TAKKATIKKURASIA

Hinta: 4 €/rasia tai 10 €/3 rasiaa

Myynti:

Piia Kramsu p. 040 779 1069 ja

Kakskertaseuran tilaisuudet ja 50/50 Bistro & Puoti

KAKSKERRAN VAAKUNA -tarrat

Hinta 3 €, tarran koko 10,5 x 9 cm

Myynti:

Piia Kramsu p. 040 779 1069 ja

Kakskertaseuran tilaisuudet ja 50/50 Bistro & Puoti

Saaristoapteekki palvelee 24/7

Hirvensalon apteekin digitaalisesta verkkopalvelusta Saaristoapteekista voit tilata reseptilääkkeet ja muut apteekkituotteet esimerkiksi kotiinkuljetettuna, Postiin tai Hirvensalon apteekin noutoautomaattiin!

Hyödynnä noutoautomaatti apteekkiasioinnissa!
Voit hakea tuotteesi noutoautomaatista K-Marketin puolelta myös apteekin ollessa suljettuna.

saarist
apteekki.fi

saarist
apteekki.fi

Hirvensalon
APTEEKKI

Hirvensalon apteekki
Moikoisten liikekeskus
Pitkäpellonkatu 2
20900 Turku
puh. 02 2844 666